

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผู้วิจัยกล่าวถึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้กล่าวตามลำดับตามหัวข้อต่อไปนี้คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 158 คน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 36 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 113 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 32 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างมาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) โดยมีสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 10 ข้อ ด้านการบริหารงานงบประมาณ จำนวน 10 ข้อ ด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 10 ข้อ ด้านการบริหารงานทั่วไป จำนวน 10 ข้อ รวม 40 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1990, 204 อ้างถึงใน ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ 2538, 200) ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .969 แยกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ .924 ด้านการบริหารงบประมาณ .901 ด้านการบริหารงานบุคคล .923 และ ด้านการบริหารทั่วไป .911

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ แนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

การเก็บรวบรวมข้อมูล ขอบหนังสือแนะนำตัวจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 113 โรงเรียน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 32 คน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามแก่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 113 โรงเรียน ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 และดำเนินการส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 32 หน่วยงานทางไปรษณีย์นัดวันรับแบบสอบถาม และ ติดตามแบบสอบถาม ที่ยังไม่ได้รับคืน ทางโทรศัพท์และระบบการรับส่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ขอให้ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์และระบบการรับส่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมแบบสอบถามที่ได้คืนมาทุกฉบับแล้วดำเนินการจัดกระทำข้อมูลสำหรับการวิจัยต่อไป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดย หาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูล ระดับ ความคิดเห็นต่อสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อหาระดับ และลำดับความสำคัญการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำเสนอโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการใช้ (t-test) แบบ Independent และนำเสนอโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 4 แนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และนำเสนอโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย

### สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยโดยสรุป ได้ดังนี้

#### 1. สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมในทุกด้านการพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และจัดลำดับที่ของ

ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารงานบุคคล

### 1.1 ด้านการบริหารวิชาการ

สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ด้านการบริหารงานวิชาการ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรและให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการกำหนดแผนการพัฒนสถานศึกษาด้านวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนประเด็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ด้านการบริหารงานวิชาการ ลำดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

### 1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานงบประมาณตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณในการบริหารและการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ส่วนประเด็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ด้านการบริหาร

งานงบประมาณ ลำดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและ รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

### 1.3 ด้านบริหารงานบุคคล

สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานบุคคลตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นที่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานในสถานศึกษาของครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการสนับสนุน และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ส่วนประเด็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ด้านการบริหารงานบุคคล ลำดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการสืบสวนสอบสวนความผิดทางวินัยของครูและบุคลากรทางการศึกษา

### 1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำแผนกำหนดการบริหารและการจัดการศึกษา และ การมีส่วนร่วมประสานการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสถานศึกษา ส่วนประเด็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ด้านการบริหารงานทั่วไป ส่วนลำดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการดำเนินงานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

## 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมพบว่าความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ด้านพบว่ามีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งโดยรวมและรายด้าน

## 3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความต้องการให้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่าควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น มีความถี่สูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวางแผน วางระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณพบว่าควรเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา สนับสนุนงบประมาณ ในการจัดการศึกษา มีความถี่สูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ ในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอขอของบประมาณในการพัฒนาโรงเรียน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่าควรเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน การพัฒนาบุคลากร การอบรม การศึกษาดูงาน มีความถี่สูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การคัดเลือกและสรรหาบุคลากรเข้ามาทำงานในโรงเรียน สนับสนุนบุคลากร

4. ด้านการบริหารงานทั่วไปพบว่าควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน สวຍງາມ ร่มรื่น มีความถี่สูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกรรมนักเรียน ด้านกีฬา วัฒนธรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาหารกลางวัน อาหารเสริมนม บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ พาหนะ และ การมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

### อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีประเด็นที่จะอภิปราย ดังนี้

#### 1. สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีรพงศ์ เดชบุญ และคณะ (2540, 65 – 68) ได้ทำวิจัยเรื่องความพร้อมในการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐาน 12 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตการศึกษา 10 ด้านการมีความรู้เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ สถิตย์ รัตนบุรี (2544) ที่พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุจิตรา มหาสวัสดิ์ (2549) ในการทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอท่าศาลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของบุคลากรต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอท่าศาลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า

ด้านที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคลมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากข้อจำกัดและเงื่อนไขต่างๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับความเห็นของ ทันเนนเบิม (Tannenbaum 1987, 305 – 306 อ้างถึงใน เกียรติพงศ์ คำไทย, 2544, 84) เห็นว่าการมีส่วนร่วมขององค์กรนั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในความสามารถของของผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เข้าไปมีส่วนร่วม การมีความชอบในกิจกรรมที่มีส่วนร่วม ความสอดคล้องกับผลประโยชน์ของผู้มีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมนั้นต้องมีเวลาเพียงพอ เช่นเดียวกับความคิดเห็นของ เดวิสและนิวสตรอม (Davis and Newstrom 1985, 195 อ้างถึงใน เกียรติพงศ์ คำไทย, 2544, 84) มีความสอดคล้องกับ Tannenbaum ใน 3 ประเด็น คือ ผู้มีส่วนร่วมควรมีความสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ต้องมีเวลาที่จะเข้าไปร่วม โดยเห็นว่าการมีส่วนร่วมไม่เหมาะสม สถานการณ์ที่ถูกเงิน และผลประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ควรมีมากกว่าค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังมีความเห็นที่สอดคล้องกันในประเด็นที่ว่า เรื่องที่มีส่วนร่วมต้องเป็นเรื่องที่สอดคล้องและน่าสนใจ ผลปรากฏเช่นนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานงบประมาณสูงกว่าด้านอื่นๆ เพราะงานด้านการบริหารงานงบประมาณเป็นเรื่องเกี่ยวกับ การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการศึกษา การระดมทรัพยากร ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้ามาส่วนร่วมได้สะดวกกว่า เมื่อเทียบกับการบริหารงานทั่วไปซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา รวมทั้งการดูแลบำรุงรักษา และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ซึ่งอาจเกิดจากบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ ไม่มีความชัดเจนในเรื่องดังกล่าว เมื่อพิจารณาในด้านการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองยังขาดความรู้ ไม่มีความชัดเจนในเรื่องดังกล่าว ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาโดยตรงน่าจะดำเนินการได้ดีกว่าอยู่แล้ว ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในระดับต่ำสุดน่าจะเป็นเพราะว่าเป็นเรื่องของการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่กำหนดไว้ชัดเจนอยู่แล้วและเป็นเรื่องละเอียดอ่อน มีผลกับความรู้สึก ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวให้มากนักจากข้อจำกัดและเงื่อนไขต่างๆ



### 1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ วีรพล เดชบุญ และคณะ (2540, 65 – 68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตการศึกษา 10 พบว่าผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้แก่ ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในด้านการเห็นประโยชน์ของการศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรู้ด้านการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิจิตร ทลิกกรรม (2540, 94) เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรและให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนมีส่วนร่วมสูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการกำหนดแผนการพัฒนสถานศึกษาด้านวิชาการ การมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อกำหนด แนวทางการจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งประเด็นเหล่านี้ มีความสำคัญและจำเป็นในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้นหากได้รับความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานภายนอกโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็จะทำให้คนในท้องถิ่นเกิดความพอใจและภาคภูมิใจ และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในการในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน วางแผนพัฒนาสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนการมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมต่ำสุด ซึ่งประเด็นดังกล่าว น่าจะมีสาเหตุ เนื่องจากเห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมต้องใช้เวลาเพียงพอมิจะเบียดในการปฏิบัติที่ชัดเจน และเป็นเรื่องภายในของสถานศึกษา ซึ่งสามารถวางระบบและ

แผนการต่างๆในการดำเนินการดังกล่าวได้เอง และที่สำคัญสถานศึกษามีบุคคลากรที่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวดีอยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม

## 1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล, (2541, 58 – 64) ได้ทำการวิจัยเรื่องศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน การจัดการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เข้าใจสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ยังไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาโดยตรง แต่จัดสรรงบประมาณที่ให้ผลทางอ้อม เช่น การส่งเสริมการกีฬาและประเพณี ส่วนการดำเนินงานกิจกรรมสนับสนุนการศึกษานั้น แสดงบทบาทในลักษณะของการรณรงค์ให้เยาวชนมีโอกาสเข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐาน การรณรงค์ให้ประชาสัมพันธให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของของการศึกษา การปรับปรุงบริเวณโรงเรียน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ยังเห็นว่าแนวทางการจัดการศึกษาให้ได้ผลนั้น ควรให้แนวนโยบายการศึกษาแก่องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อจะได้รับรู้และเข้าใจแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา มหาสวัสดิ์ (2549, 144) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษาโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามความเห็นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณในการบริหารและการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมสูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ จากประเด็นดังกล่าวข้างต้นมีความจำเป็นในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น เพราะสถานศึกษาขาดแคลนอยู่มากซึ่งหากสถานศึกษาไม่หางบประมาณเพื่อพัฒนาด้านต่างๆในการจัดการศึกษา ก็ต้องรองบประมาณจากรัฐบาลซึ่งก็เป็นสิ่งที่ล่าช้าและได้ไม่เพียงพอ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

ในด้านดังกล่าว สถานศึกษาก็พัฒนาได้เร็วขึ้นในทุกๆด้านทั้งการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการ ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมต่ำสุด ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากเห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมต้องมีเวลาเพียงพอเพราะต้องใช้เวลามาก มีระเบียบการปฏิบัติงานที่เป็นบรรทัดฐาน และเป็นเรื่องภายในของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถวางระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติ และแผนการต่างๆในการดำเนินการดังกล่าวได้เอง และที่สำคัญสถานศึกษามีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าว

### 1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคลตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และไม่สอดคล้องแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (พ.ศ.2545 – 2559) ข้อที่ 5 นโยบายด้านครู คุรุศาสตร์ และบุคลากรทางการศึกษา วางแผนงานบุคคล เพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการเสนอพิจารณา สรรหาบุคลากรพร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครู คุรุศาสตร์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีเป้าหมายเพื่อการวางแผนงานบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานบุคคลตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อพิจารณาวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในสถานศึกษา มีส่วนร่วมสูงสุดรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานในสถานศึกษาของครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการสนับสนุน และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ตรงกับความต้องการและความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนงบประมาณในการบำรุงขวัญ กำลังใจและสนับสนุนส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของบุคลากรของสถานศึกษา ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ส่วนการมีส่วนร่วม

ร่วมให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการสืบสวนสอบสวนความผิดทางวินัยของครูและบุคลากรทางการศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมต่ำสุด ซึ่งประเด็นดังกล่าว น่าจะมีสาเหตุ มาจากการที่ว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อความรู้สึก ขวัญ กำลังใจกับทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีความยุ่งยากและละเอียดละอ่อนและต้องใช้เวลาในการปฏิบัติมากกว่างานอื่นๆ จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจว่าตนเองมีเวลามากพอหรือร่วมดำเนินงานได้ และที่สำคัญเรื่องดังกล่าวมีกฎ ระเบียบในการปฏิบัติที่ชัดเจน

#### 1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารงานทั่วไป ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารภรณ์ ชั่วรอด (2547, 96) ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ กิจกรรมกีฬาันทนาการในโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกาญจน์ โกสุม (2542, 17 -176) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบองค์กรน้อยแต่เข้ามาร่วมในฐานะของผู้นำชุมชนซึ่งสถานะเฉพาะตัวและเป็นคณะกรรมการโรงเรียนเป็นส่วนมากโดยเฉพาะการพัฒนาอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในสถานศึกษา มีส่วนร่วมสูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำแผนกำหนดการบริหารและการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมประสานการทำงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับสถานศึกษา จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ ทั้งในด้านงบประมาณ ความพร้อม ความสามารถในเรื่องที่เข้ามามีส่วนร่วมสามารถที่จะกระทำได้ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ส่วนการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการดำเนินงานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้า

มามีส่วนร่วมต่ำสุด ซึ่งประเด็นดังกล่าว น่าจะมีสาเหตุมาจากประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องที่ครูและบุคลากรที่อยู่ภายในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรง และมีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องเรียกร้องส่วนท้องถิ่นต้องเข้ามามีส่วนร่วม

## 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป มีความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ด้านพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภรณ์ ชัยรอด (2547, 97) ได้ทำการวิจัย บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาชั้นพื้นฐานอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในภาพรวมองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาชั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แอนนา หงส์สามสิบเจ็ด (2546, 92) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดแพร่ พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ

จากการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ใน 4 ด้านพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการรับรู้ถึงนโยบาย ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และประสบการณ์รวมถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐที่จะให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามแผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี (พ.ศ.2545-2559) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

### 3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ของของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการให้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นดังต่อไปนี้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา วางแผน วางระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญและจำเป็นในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น หากได้รับความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็จะทำให้คนในท้องถิ่นเกิดความพอใจและภาคภูมิใจ และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในการในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน วางแผนพัฒนาสถานศึกษา

ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นดังต่อไปนี้ การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา สนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ ในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอขอของบประมาณในการพัฒนาโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงบประมาณมีความจำเป็นในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น เพราะสถานศึกษาขาดแคลนอยู่มากซึ่งหากสถานศึกษาไม่หางบประมาณเพื่อพัฒนาด้านต่างๆ ในการจัดการศึกษาก็ต้องรอนงบประมาณจากรัฐบาลซึ่งก็เป็นสิ่งที่ล่าช้าและได้ไม่เพียงพอ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในด้านดังกล่าว สถานศึกษาก็พัฒนาได้เร็วขึ้นในทุกๆ ด้านทั้งการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารงานบุคคล ควรเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นดังต่อไปนี้ การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน การพัฒนาบุคลากร การอบรม การศึกษาดูงาน และการมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การคัดเลือกและสรรหาบุคลากรเข้ามาทำงานในโรงเรียน สนับสนุนบุคลากร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ตรงกับความต้องการ

และความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนงบประมาณในการบำรุงขวัญ กำลังใจและสนับสนุนส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของบุคลากรของสถานศึกษา ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นดังต่อไปนี้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน สดวกามร่มรื่น การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกรรมนักเรียน ด้านกีฬา คุณธรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาหารกลางวัน อาหารเสริมนม บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ พาหนะ และการมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ ทั้งในด้านงบประมาณ ความพร้อมความสามารถในเรื่องที่เข้ามามีส่วนร่วม สามารถที่จะกระทำได้ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ของของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ทราบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีข้อจำกัดและเงื่อนไขต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาด้านงบประมาณ ข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ชัดเจนในบทบาทการมีส่วนร่วม ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนอำนาจทางการศึกษาจะต้องทำความเข้าใจถึงรายละเอียดปรับปรุงโครงสร้างองค์กรปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้องค์กรเกิดการเรียนรู้ในกระบวนการบริหารจัดการ มีความตระหนักในภารกิจที่รับผิดชอบ เกิดความคล่องตัวและมีความอิสระในการปฏิบัติงาน รัฐเพียงให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดการศึกษา แล้วเมื่อนั้นก็จะบรรลุเป้าหมายของการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

## ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังนี้

### ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานวิชาการให้มากขึ้น เพราะจะทำให้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นมากขึ้น

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอขอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มากยิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เพราะการศึกษาที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อมีการพัฒนาการศึกษาการพัฒนาด้านอื่นๆก็จะมีการพัฒนาตามมา

3. ด้านการบริหารงานบุคคล จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานบุคคลตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาเพื่อบรรจุเข้าทำงานการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง



4. ด้านการบริหารงานทั่วไป จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วม การจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ในการดำเนินการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นให้มากขึ้น การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชน ประกอบการพิจารณา การดำเนินงานด้านการบริหารงานทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา ควรดำเนินการในรูปคณะกรรมการ

#### **ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป**

1. ควรจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เพื่อทราบถึงข้อมูลและแนวทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละสถานศึกษา
2. ควรจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทราบถึงข้อมูลและแนวทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละสถานศึกษา